

Nr 41.

Av herr **Molin** i Dombäcksmark, om ändrad lydelse av 23 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordarsöndring.

Bland andra hinder, som resa sig i vägen för vattenkraftens utnyttjande och tillgodogörande i vårt land, är att ett hemmans andel i oskiftat vattenfall eller fiske eller i andra oskiftade samfälligheter ej lagligen kan avsöndras från hemmanet än mindre att lagfart kan vinnas å dylik försäld andel. Då lagfart kan vinnas till exempel på hur liten bråkdel som helst av ett oskiftat hemmans mantal, i vilket fall andelens läge och gränser icke kunna angivas, förefaller det synnerligen inkonsekvent att från ett till läge och gränser bestämt hemman ej skall kunna avsöndras dess andel enligt mantal av samfällt vattenfall eller fiske eller av andra samfälligheter. Såsom lagen nu tolkas och tillämpas kunna förhållanden uppstå, som belysas av följande exempel: En by om t. ex. 20 hemman äger ett vattenfall gemensamt med mantalet som äganderättsgrund. Ett bolag lyckas förvärva äganderätten för 19 hemman med en sammanlagd äganderätt enligt mantalsräkning av $\frac{49}{50}$ uti vattenfallet. Ägaren till det 20:de hemmanet vägrar sälja sin 50:de del i samfälligheten. Bolaget kan enligt gällande lag ej erhålla lagfart å de inköpta $\frac{49}{50}$ delarna, blott på grund av att endast en delägare vägrat sälja, ändå att vattenfallet till läge och gränser är tydligt angivet. Den försäljning de 19 hemmansägarna gått med på äger strängt taget ingen laga verkan. De kunna icke ens hava anspråk på att erhålla likvid i någon form för försäljningen blott för den ende tredskandes skull.

Visserligen är vattenkraftsindustrien icke hjälpt med att avsöndringslagen ändras därhän, att lagfart kan erhållas på hemmans andel i samfäl-

lighet, men en ändring härutinnan skulle åtminstone vara ett steg framåt samt vara till ofantlig nytta för alla dem, som hava andel i samfälligheter.

Vad här gäller om bolag gäller med samma styrka för byamän, som sammansluta sig för utmontering av smärre vattenfall för erhållande av kraft till lyse och motordrift för jordbrukens behov.

Utvecklingen går raskt fram i vår tid, och statsmakterna synas ej hinna följa med i fråga om lagstiftning. Utvecklingen går med oerhörda ansträngningar Kungl. Maj:t och riksdagen förbi. Från varje vrå av landet, där vattenkraft finnes, höres rop på ny vattenlagstiftning. Frågan härom har dock tillsynes ohjälpligen drunknat i ändlösa utredningar. Det torde dock ej kunna anses för mycket begärt, att riksdagen nu undanröjer åtminstone det hinder, som ovan påvisats.

Med en ändring av lagen om avsöndring i angivna hänseende torde utan vidare följa, att lagfart kan vinnas på hemmans andel i samfällighet, så att vidare ändringar i lagen om lagfart å fast egendom icke äro av nöden.

I anledning härav tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen för sin del måtte besluta följande förändrade lydelse av 23 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring:

§ 23.

Från hemman, varifrån jordavsöndring får ske, må ock avsöndras vattenfall, fiske eller annan dylik lägenhet ävensom dess andel i oskiftad samfällighet, oskiftat vattenfall eller fiske eller del därav.

Stockholm den 16 januari 1917.

Emil Molin,
Dombäcksmark.